

תוכן העניינים

11	הקדמה
12	כיצד עונים על שאלות בבחינת הבגרות
19	הרקע ההיסטורי להקמת המדינה
20	• החלטה 181 של האו"ם - תוכנית החלוקה מיום כ"ט בנובמבר 1947
21	הכרזת העצמאות
22	• הכרזת העצמאות - המסמך
24	• הכרזת העצמאות - חלקים מרכזיים
25	• ההצדקות להקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל בהכרזת העצמאות
26	• מאפיינים יהודיים ודמוקרטיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזת העצמאות
31	הרעיון הלאומי
32	• התנאים ההכרחיים לקיומה של מדינה
32	• לאומיות ומדינת לאום
37	• ההצדקות למדינת הלאום
39	שאלות תרגול
41	מדינה יהודית
43	עמדות שונות על אופייה הרצוי של מדינת ישראל - זהות (אופי) דתית ולאומית
44	• עמדות שונות על אופייה הרצוי של מדינת ישראל - זהות (אופי) דתית ולאומית
44	• רצף העמדות ("חלומות") בנושא זהותה הדתית-תרבותית הרצויה של המדינה
46	• רצף העמדות ("חלומות") בנושא זהותה הלאומית הרצויה של המדינה
47	המאפיינים היהודיים של מדינת ישראל
48	• היבט משפטי-נורמטיבי
50	• המרחב הציבורי
52	• הסדר הסטטוס קוו
55	מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות
56	• האחריות והמחויבות ההדדית של מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות

57	המיעוטים בישראל
58	• מהו מיעוט
58	• מעמד המיעוטים במדינת ישראל
58	• היבט דמוגרפי-סוציולוגי
59	• ביטויי קבוצות המיעוט במרחב הציבורי והמוסדי

61	השסע הלאומי
62	• הצגת הקבוצות השונות
68	• הגורמים לשסע הלאומי
70	• דרכי ביטוי של השסע הלאומי
71	• דרכי התמודדות עם השסע הלאומי

72 שאלות תרגול

מהי דמוקרטיה? ערכים, עקרונות ומאפיינים של משטר דמוקרטי 75

77	עקרון שלטון העם
78	• עקרון שלטון העם
78	• דמוקרטיה ישירה ודמוקרטיה עקיפה/ייצוגית
79	• הסיבות להנהגת דמוקרטיה ייצוגית
80	• משאל עם
81	• תנאי יסוד לבחירות דמוקרטיות
83	• שיטת הבחירות בישראל ומרכיביה

85	תפיסות דמוקרטיות
86	• תפיסות דמוקרטיות
86	• דמוקרטיה ליברלית-אינדיבידואלית
87	• דמוקרטיה רפובליקנית
88	• דמוקרטיה רב-תרבותית
88	• השוואה בין התפיסות הדמוקרטיות

93	תרבות פוליטית דמוקרטית
94	• תרבות פוליטית דמוקרטית
94	• עקרון הפלורליזם
96	• עקרון הסובלנות
97	• עקרון ההסכמיות

99	עקרון הכרעת הרוב ושמירה על זכויות המיעוט
100	• עקרון הכרעת הרוב
100	• נימוקים המצדיקים את קיומו של עקרון הכרעת הרוב
101	• עקרון הכרעת הרוב במשטר דמוקרטי ובמשטר לא דמוקרטי
101	• עריצות הרוב
103	זכויות האדם והאזרח
104	• זכויות טבעיות - זכויות אדם בסיסיות
104	• התנגשות בין זכויות
114	• זכויות פוליטיות / זכויות אזרח
114	• זכויות חברתיות-כלכליות
115	• זכויות קבוצתיות/תרבותיות
117	חובות האדם והאזרח
118	• חובות האדם כאדם
118	• חובות האזרח
118	• קשר בין זכויות ובין חובות
119	גישות כלכליות-חברתיות במדינה הדמוקרטית
120	• גישות כלכליות-חברתיות
120	• הגישה הליברלית/ניאו ליברלית
121	• הגישה הסוציאל-דמוקרטית
123	• השוואה בין הגישה הליברלית לבין הגישה הסוציאל-דמוקרטית
125	גלובליזציה
126	• גלובליזציה מהי?
127	עקרון הגבלת השלטון
128	• עקרון הגבלת השלטון
129	• עקרון הפרדת רשויות
130	• חוקה
131	• מנגנוני פיקוח וביקורת פורמליים / מוסדיים ובלתי פורמליים / חוץ מוסדיים
133	עקרון שלטון החוק
134	• עקרון שלטון החוק
135	• סוגי הפרות חוק ועבריינות
135	• מקרים שבהם יש ספק, מחלוקת או מתח בשאלת המחויבות לציות לחוק.

- 137 זכות הדמוקרטיה להגן על עצמה מפני איומים על שיטת המשטר ועל אופי המדינה**
- 138 • זכות הדמוקרטיה להגן על עצמה מפני איומים על שיטת המשטר ועל אופי המדינה
 - 138 • דמוקרטיה מתגוננת
 - 139 • ביטחון ודמוקרטיה
 - זכות המדינה להגן על עצמה ועל אזרחיה מפני איומים על הביטחון -
 - 140 • חקיקת חרום, מעצר מינהלי

- 141 שאלות תרגול**
- 146 תשובות לחלק מהשאלות**

147 המשטר במדינת ישראל

- 149 יסודות חוקתיים**
- 150 • יסודות חוקתיים
 - 150 • המעמד המשפטי של הכרזת העצמאות
 - 153 • חוקי היסוד
 - 157 • חוק השבות
 - 160 • חוק האזרחות

- 163 הרשות המחוקקת: הכנסת**
- 164 • הכנסת
 - 165 • עבודת הכנסת
 - 167 • תפקידי הכנסת
 - 168 • חקיקה ראשית: תהליך חקיקה

- 171 הרשות המבצעת: הממשלה**
- 172 • הממשלה
 - 172 • תפקידי הממשלה
 - 173 • אחריות ממשלתית משותפת ואחריות מיניסטריאלית

- 175 הרשות השופטת: בתי המשפט**
- 176 • הרשות השופטת
 - 176 • אי תלותה ועצמאותה של הרשות השופטת בישראל
 - 178 • סוגי המשפט בישראל
 - 179 • בג"ץ

- 181 שאלות תרגול**

אשכולות

183

185

אשכול העולם היהודי

- 186 • מקומה של מדינת ישראל בחיי העם היהודי
- 188 • תיאור הקבוצות השונות ביהדות
- 190 • השסע הדתי בישראל - גורמים
- 192 • השסע הדתי בישראל - דרכי ביטוי
- 193 • השסע הדתי בישראל - דרכי התמודדות
- 193 • שאלות תרגול

195

אשכול תקשורת ופוליטיקה בישראל

- 196 • תקשורת המונים
- 196 • תפקידי התקשורת בדמוקרטיה
- 198 • האזרח כצרכן ביקורתי של אמצעי התקשורת
- 198 • חשיבותה של התקשורת
- 199 • עקרון האי-תלות של אמצעי התקשורת
- 201 • כוחם של אמצעי התקשורת
- 202 • שאלות תרגול

203

אשכול שיטות בחירות ומפלגות

- 204 • שיטות ממשל: פרלמנטרית, נשיאותית, מעורבת
- 205 • הממשל הפרלמנטרי בישראל
- 205 • כינון הממשלה
- 205 • שיטת הבחירות בישראל
- 208 • המערכת הרב-מפלגתית בישראל - יציבות ותמורות
- 209 • ממשלה קואליציונית
- 212 • שאלות תרגול

213

אשכול מעורבות אזרחית ופיקוח על רשויות השלטון

- 214 • מוסדות פיקוח וביקורת
- 220 • מעורבות פוליטית של האזרחים
- 222 • מעורבות אזרחית
- 223 • שאלות תרגול

225	אשכול רשויות מקומיות
226	• מבנה הרשות המקומית
229	• סמכויות הרשות המקומית
230	• תפקידי הרשות המקומית
231	• בחירות ברשות המקומית
232	• שאלות תרגול
233	מבנה בחינת הבגרות
235	שלוש בחינות מתכונת
253	תשובות חלקיות לשאלות האירוע